

АНОТАЦІЯ

Сільченко Т. І. Пластика рук як засіб виразності у театрі ляльок: особливості використання. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2023.

Зміст анотації. У науковому обґрунтуванні вперше розглядається пластика рук як самостійний засіб виразності в мистецтві театру ляльок. Адже настійний пошук сучасним театром ляльок інноваційних форм, помітна схильність до перформативності та мультижанровості, актуалізація досвіду широкого спектру мистецьких практик в образному вирішенні вистав з необхідністю потребують переосмислення традиційних прийомів і засобів. А відтак, саме в цьому полягає **актуальність** даного дослідження, так як йдеться про принципово новий підхід до пластики руки у ієрархії засобів виразності поруч з традиційною доцентровою значущістю ляльки.

Мета дослідження полягає у висвітленні феномену пластики рук як потужного самостійного засобу виразності, його сутності і принципів художнього використання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дослідженні **вперше**: обґрунтовано специфічність пластики рук як основного засобу виразності в театрі ляльок; опрацьовано широкий емпіричний матеріал логіки осмислення пластики рук в образотворчому мистецтві; окреслено можливості пластичної виразності рук і жесту в якості предмету міждисциплінарних досліджень; виокремлено дієвість пластики рук як засобу виразності театру ляльок в актуальних формах театральних практик та в медіапросторі; концептуалізовано значущість пластики рук в театрі ляльок як

чинника розвитку уяви і фантазії відповідним впровадженням в практику підготовки актора; обґрунтовано можливість трансформації наукової концептуалізації пластики рук як ключового засобу виразності в розробку режисерського моделювання театрального проекту; виокремлено інноваційні режисерські прийоми з використанням метафор, символів, алегорій за допомогою пластики рук, що мають довгострокову перспективу.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту висвітлює логіку опрацювання його тематики. В першому розділі окреслюються теоретико-методологічні засади осмислення проблематики в сучасній гуманітаристиці. Виокремлюються ті проблемні кола, що є контекстом аналізу обраної теми та створюється підґрунтя для прояснення її ключових глибинних сенсів. Прослідковується логіка осмислення пластики руки в історичному досвіді форм художньої культури. Систематизовано матеріал широкого кола мистецьких практик, який є опертям для подальшої концептуалізації новаторського розуміння пластики рук як самостійного засобу виразності в сучасному театрі ляльок і реалізації його потенціалу в авторському творчому проекті.

В другому розділі подається аналіз специфіки пластики руки як самостійного засобу виразності в театрі ляльок та в якості чинника розвитку творчої уяви і фантазії. Приділяється увага різноплановому розгляду імпровізованої ляльки, способам її пластичного відтворення, зокрема і методу очуження.

Третій розділ присвячений реалізації можливостей пластики рук в інноваційному творчому авторському проекті – виставі-перформансі «КолоПочуттів». Окреслено всі етапи режисерського моделювання проекту з акцентацією присутнього потенціалу виразності пластики рук. Приділено спеціальну увагу визначенню завдань режисера крізь призму педагогіки і викладу їх алгоритму при створенні мистецького проекту «КолоПочуттів».

Наукове обґрунтування завершується викладом його узагальнюючих положень в якості висновків. Формулюються ключові аспекти теоретичного

осмислення пластики руки як свого роду концепту, а водночас унаочнюється потенціальна дієвість такого підходу в реальному сценічному втіленні. В такий спосіб унаочнюється логіка становлення авторського сценічного проєкту як реалізація глибинних роздумів над концептуальним теоретичним підґрунтям власних пошуків і розумінням сучасних тенденцій розвитку театральної практики.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ключові слова: мистецтво театру ляльок, пластика рук, пластичний жест, жест, засіб виразності, метафора, символ, знак, уява, фантазія.

ABSTRACT

Silchenko T. I. Hand plasticity as a means of expression in puppet theater: use specifics. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Scientific substantiation of the creative art project for obtaining the degree of Doctor of Arts in the specialty 026 “Stage Art” (field of study 02 “Culture and Art”). – Kyiv National I. K. Karpenko-Karyi Theatre, Cinema and Television University, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2023.

Abstract content. The scientific justification for the first time considers hand plasticity as an independent means of expression in puppet theater art at the scientific level. The persistent search for innovative forms by a contemporary puppet theatre, a noticeable tendency to performativity and multigenre, and the actualization of the experience of a wide range of artistic practices in the figurative implementation of performances necessarily require a rethinking of traditional techniques and means. Hence, it demonstrates the **relevance** of this study, as it is about a fundamentally new approach to hand plasticity in the hierarchy of the means of expression alongside the traditional centripetal significance of the puppet.

The **purpose** of the study is to highlight the phenomenon of hand plasticity as a powerful independent means of expression, its essence and principles of artistic use.

The **scientific novelty** of the results obtained is that the study is the **first** to substantiate the specifics of hand plasticity as the main means of expression in puppet theatre; to process a wide empirical material of the logic of understanding hand plasticity in the visual arts; to outline the possibilities of plasticity expressiveness of hands and gesture as a subject of interdisciplinary research; to highlight the effectiveness of hand plasticity as a means of expression in puppet theatre in current forms of theatrical practices and in the media space; to conceptualize the significance of hand plasticity in puppet theatre as a factor in the development of imagination and fantasy by appropriate implementation in the practice of actor's training; to substantiate the possibility of transforming the scientific conceptualization of hand plasticity as a key means of expression into the development of director's modeling of a theater project; to highlight the innovative directorial techniques using metaphors, symbols, allegories with the help of hand plasticity that have a long-term perspective.

The scientific substantiation of the creative art project highlights the logic of studying its subject matter. The first chapter outlines the theoretical and methodological foundations of understanding the issue in contemporary humanities. The author identifies those problematic circles that are the context for analyzing the chosen topic and creates the basis for clarifying its key deeper meanings. The work traces the logic of understanding hand plasticity in the historical experience of artistic culture forms. The research systematizes the material of a wide range of artistic practices, which is the basis for further conceptualization of the innovative understanding of hand plasticity as an independent means of expression in contemporary puppet theatre and the implementation of its potential in the author's creative project.

The second chapter analyzes the specifics of hand plasticity as an independent means of expression in puppet theatre and as a factor in the development of creative imagination and fantasy. Attention is paid to a multifaceted consideration of the improvised puppet, the ways of its plastic reproduction, including the method of alienation.

The third chapter is devoted to the implementation of the capabilities of hand plasticity in an innovative creative author's project – the performance play “Circle of Feelings”. All stages of the director's modeling of the project are outlined, with an emphasis on the existing potential of expressiveness of hand plasticity. Special attention is paid to defining the tasks of the director through the prism of pedagogy and presenting their algorithm when creating the art project “Circle of Feelings”.

The scientific substantiation ends with the presentation of its generalizing provisions as conclusions. The key aspects of the theoretical understanding of hand plasticity as a concept are formulated. At the same time, the potential effectiveness of this approach in real-stage performance is demonstrated. This illustrates the logic of the formation of an author's stage project as the implementation of in-depth reflections on the conceptual theoretical basis of own searches and understanding of current trends in the development of theater practice.

The work consists of the introduction, three chapters, conclusions, a list of references and appendices.

Key words: art of puppet theater, hand plasticity, plastic gesture, gesture, means of expression, metaphor, symbol, sign, imagination, fantasy.